

AZ IGE HASZNA

***Mennyire szeretem törvényedet! Egész nap azon elmélkedem.
Bölcsébbé tesz ellenségeimnél parancsolatod, és enyém marad az örökké.
Minden tanítómnál okosabb lettem, mert intelmeiden elmélkedem.
Értelmesebb vagyok a véneknél, mert megfogadtam utasításaidat.
Nem lépek lábammal semmilyen rossz útra, hogy megtarthassam ígédet.
Döntéseidtől nem tértem el, mert te tanítottál azokra.
Milyen édesek ínyemnek ígéreteid! Édesebbek, mint számnak a méz.
Utasításaid értelmessé tettek, ezért gyűlölök minden hamis ösvényt.
Lábam előtt mécses a te ígéd, ösvényem világossága.***
Zsolt 119,97-105

A 119-ik zsoltár elejétől a végéig Isten ígéjének a hasznáról szól. Mire való Isten ígéje? Mi hasznát veszi az, aki azt tanulmányozza, gondolkozik rajta, sőt ahhoz igazítja az életét?

Nyolc különböző kifejezést használ ez a zsoltár arra, hogy Isten ígéje. Ilyen kifejezések: döntés, utasítás, rendelkezés, ige, parancs, beszéd, intés vagy intelem. Mind a nyolc az írott ígére, az akkor már megvolt Bibliára vonatkozik. Arról szól tehát ez a leghosszabb zsoltár, hogy a Biblia-tanulmányozásnak, az elmélyült, komoly igetanulmányozásnak milyen gyümölcsei, milyen haszna van a hívő életében.

Három fejezetre osszuk azt, amit erről ma mondani szeretnénk:

- Mit tesz a hívő ember az ígével?
- Mit tesz az ige a hívővel?
- A komoly igetanulmányozásnak mi az a sajátos gyümölcse, eredménye, amit Jézus is fontosnak tartott?

1. Mit tesz a hívő az ígével?

Újra és újra megvallja a zsoltáriró, hogy törekszik megismerni Isten ígétét. Ez az első lépés: ismerjük meg Isten gondolatait, Isten akaratát és ezen keresztül Őt magát. Mégpedig nemcsak felszínesen, napi három és fél percben, hanem azt mondja, hogy ha álmatlan éjszakái vannak, akkor még éjjel is azon az ígén gondolkozik, amit már ismer. Amit már olvasott vagy hallott, de úgy érzi, hogy csak a felszínen kapirgál. Mélyebben szeretné megérteni. Szeretné, ha a fejéből leszivárogná az ige a szívébe. Ha áthatná az egész lényét: testét, lelkét, és meghatározná a gondolkozását is, a cselekedeteit is. Törekszik megismerni az ígét. Gyakran találkozunk ilyen kifejezésekkel: *teljes szívvel keresem a te ígédnek a mondanivalóját.*

Ezsdrás jutott eszembe, aki a fogság utáni nép lelki vezetője volt, és azt olvassuk róla a 7. rész 10. versében, hogy *"Ezsdrás pedig erős szívvel törekedett keresni és cselekedni az Úrnak törvényét, és tanítani Izráelben a rendeléseket és parancsolatokat."*

Nem azzal kezdődött, hogy tanítani akarta, noha az volt a feladata. Hogy tudná tanítani anélkül, hogy a maga számára erős szívvel, naponta, újra és újra el ne mélyedne benne? De még ezután sem azonnal következik a tanítás, hanem azt mondja: kereste és cselekedte. Amit megértett Isten akarataként, azt elkezdte tenni,

és utána beszélt róla másoknak. Így volt annak hitele, így volt a tanítása mögött az életének a hitelesítő pecsétje.

Jellemző-e ez ránk? Erős szívvel, tehát mindennap legyőzve a magunk lustaságát, a halogatást, az önhittséget, hogy ismerem, mert olvastam, mindenféle ilyet legyőzve naponta, erős szívvel törekedni megismerni. Amit abból megértettünk, cselekedni, és utána majd Isten ad nekünk szót szánkknak megnyitásokor. A Szentlélek eszünkbe juttatja azt az ígét, ami bekerült a fejünkbe és ott él a szívünkben is, amihez hozzáigazítottuk a magunk életét, és amikor másoknál is annak a szükségét látjuk, hogy ehhez az ígéhez kellene igazodniuk, ezzel az alázattal és szeretettel tudunk segíteni rajtuk.

Érdemes azonban megfigyelnünk, hogy miközben a zsoltáros újra és újra beszámol erről, hogy törekszik megismerni, éjjel is azon gondolkozik, s ha éppen van egy szabadnapja (lehet, hogy neki több volt, mint nekünk), *egész nap azon elmélkedem...* eközben újra és újra könyörög. Azt mondja: *engedd, hogy értsem a te ígédet.* Azt írja: *te tanítasz meg engem arra, hogy mi a te akaratod.* Én törekszem, de tudom azt, hogy nem az én nagy törekedésem eredménye lesz, hogy megismerem Isten gondolatait, mert azok a számomra hozzáférhetetlenek. Hanem Isten nyitja meg előttünk az ige ajtaját. Én ott állok az ajtó előtt és vágyakozom arra, hogy kapjak a benn levő kincsekből, de Ő fogja megnyitni az ajtót is, az értelmemet is, hogy értsem az Írásokat, Ő nyitja meg a szívemet, mint Lídiáét, hogy komolyan vegyem azt, magamra vegyem és halogatás nélkül, most mindjárt engedelmeskedjem neki. Isten nélkül nem tudjuk megismerni és megérteni az Ő ígétét. Mert Isten Szentlelke az, aki érthetővé, világossá, meggyőzővé teszi számunkra az ígét. A Biblia tanítása szerint Isten ígéje és a Szentlélek munkája elválaszthatatlan egymástól, és a kettő mindig együtt Istennek a munkája.

Mi csak biztassuk a még nem hívő, újonnan nem született ismerőseinket is, hogy olvassák a Bibliát. Mert miközben olvassák, aközben formálja át őket Isten, és aközben segíti el őket az újjászületés csodájához, amikor kapják Isten Szentlelkét, és akkor - így szokta mondani majdnem mindenki - egyszerre kinyílik előttük a Biblia. Egyszerre nem egy könyv már a többi között, hanem ez lesz a könyvek könyve, amelyiken keresztül maga Isten beszél hozzánk. Ezért is igaz tehát az, amit Jézus Nikodémusnak mondott: *"Szükséges újonnan születnetek."* Enélkül nem érthetjük meg igazán Isten gondolatait.

Nagy kísértés az mindig, hogy amikor szenvedések törnek ránk, a szenvedések kössék le minden figyelmünket. Mindig arról beszélünk, mindig azt figyeljük, hogy most könnyebb-e vagy nehezebb. Változik, vagy nem változik az egészségi állapotunk, az anyagi helyzetünk, valakivel a kapcsolatunk. A próbatétel nagyon leköti az ember figyelmét. A zsoltáros azt mondja: nem engedi meg ezt a luxust magának. A szenvedések közepette is az Isten ígéje köti le a figyelmét. Az lesz a tanácsadója, és az vigasztalja meg a szenvedéseiben. Mindezt folyamatosan teszi úgy, hogy nem halogatója az ígének való engedelmeskedést.

Vajon jellemző-e ránk az, amit a zsoltáros magáról úgy egészen természetesen elmond? Ennyire fontos-e nekünk Isten ígéje, ennyire bízunk-e abban, hogy életszükséglet, nélkülözhetetlen nemcsak ahhoz, hogy hitben maradjunk, hanem ahhoz is, hogy értelmes életet éljünk?

2. Mit tesz az ige azzal, aki így viszonyul hozzá?

Azt mondja: *"A te beszéded lett nekem tanácsadóm."* Van egy biztos, megbízható tanácsosa. Változik az élet, változnak a körülmények. Újra és újra meglepő, még

sosem látott helyzetekbe kerülünk. Dönteni kell. Mit csinálunk? Kapkodunk fűhöz-fához, vagy a régi beidegződések alapján akarunk egészen új problémákhoz viszonyulni. Vagy van nekünk tanácsadónk, akinek elmondjuk őszintén: Uram, én megint tanácstalan vagyok és sokszor voltam már tanácstalan, de te megvilágosítottad az értelmemet, te eligazítottál engem. Alázattal kérlek, hogy most is segíts rajtam, mert nem tudok kiigazodni ebben az egyre kuszább világban, amelyikben élünk.

Isten igéje megtanít különbséget tenni. A bölcsesség szó azt jelenti, hogy különbséget tenni igaz és hamis, fontos és mellékes, sürgős és ráérő között, ami a feladatod, vagy amihez semmi közöm, majd más elvégzi. Ezt világosan látom. Isten igéje adja ezt a képességet az embernek. Ezért őrzi meg minden rossz lépéstől. Ma egyre több reményvesztett emberrel lehet találkozni. Én legalábbis egyre több ilyenrel beszélgetek. Aki Isten igéjét komolyan veszi, Isten ígéreteit igaznak tartja és tud várni azok teljesedésére, az reménytelen körülmények között is reménykedő ember marad. Tüllát a minden idők nyomorúságain és látja azt az Istent, aki ígéretet tett. Tudja, hogy Ő igazmondó Isten és türelmesen várja ígéreteinek teljesedését.

Annyi mindent elvégez az ige a hívőben, ezért vallja azt, hogy számára értékesebb Isten igéje az aranyból, még a színaranyból is. Többet ér mindez, mintha nagy gazdagsága lenne, mert a nagy gazdagság nem vigasztalja meg a nyomorúságban, a nagy gazdagság nem tartja vissza a csapdáktól, a nagy gazdagság nem ad neki reménységet, mert ugyanúgy elcsüggedhet. Többet ér minden aranyból. És azt, amire Jézus hivatkozott, vallja ez a zsoltár is, hogy minden elmúlik egyszer, de az Isten beszéde megmarad örökké. Az örökkévaló igazság.

Ennek a második szakasznak a végén azért azt a kérdést tegyük fel, hogyan beszél Isten az emberrel? Ezt sokan nem értik vagy félremagyarázzák.

Isten szólt hozzám. Hogyan? Nem úgy, ahogy mi szólunk egymáshoz. Amit Isten mond, azt nem a dobtárámon keresztül hallom meg, hanem miközben olvassa valaki az Ő igéjét, gondolkodik azon, hallgatja az ige magyarázatát, Isten olyan gondolatokat, olyan indításokat ad neki, amikről az illető maga is bizonyosan tudja, hogy ezeket Isten adta neki. Nem véletlenül jutott eszébe, nem az ő kútfejből pattant ki, hanem ezt a gondolatot és ezt az indítást Isten adta, és ez menet közben ki is derül.

Isten tehát nem látomásokon keresztül beszél ma velünk, nem eksztatikus állapotban jelenti ki magát, nem ad új kijelentést ahhoz képest, ami a Bibliában van - ez mind a három gyakori és súlyos tévedés. Isten az írott ígét keresztül beszél a hívővel úgy, hogy miközben azt így tanulmányozzuk, egyszer csak az jut eszünkbe, hogy..., egyszer csak arra leszünk képesek, hogy... - és így tanít, nevel, vezet és használ bennünket.

3. Mi az a különleges eredménye annak, ha valaki folyamatosan, elmélyülten, igényesen, hittel tanulmányozza Isten igéjét?

Az, amit Jézus így fogalmazott egyszer, hogy megtanul Isten szerint gondolkodni. Vagy más szavakkal: megtanul igeszerűen gondolkodni. Mit jelent ez?

Isten igéjének van direkt munkája és indirekt munkája. Isten igéje néha azonnal segít nekünk, máskor meg hosszú távon van segítségünkre. Mondok egy azonnali segítségre, egy direkt beavatkozásra példát:

Valaki nehéz feladat előtt állt és félt tőle. Annyira félt, hogy egyre jobban meggyőzte magát, hogy ő képtelen azt a feladatot megoldani. Tehát holnap nem fog

oda elmenni. Ez nagy butaság lett volna, mert hosszú évek munkája lett volna hiábavalóvá, ha az utolsó pillanatban visszaretten. Hívő ember volt és engedelmes ember. Akkor éppen Ézsaiás könyvét olvastuk a kalauzunk szerint, és másnap reggel olvassa a nem is tudom hányadik fejezetben: "*Ne félj, mert én veled vagyok. Ne csüggedj, mert én vagyok Istened. Megerősítelek, sőt megsegítelek, sőt igazságom jobbjával támogatlak.*" (Ezs 41,10). Becsukta a Bibliát, elment, és Isten átségítette azon a nehéz feladaton. Ez direkt segítség volt.

Nem minden nap kapunk ilyen ígéretet. Isten nem folyamatosan vezeti a benne hívőket így. Ilyen is van, és ezt nagyon meg kell becsülni. Ilyet ritkán kap az, aki nem szokta egyébként olvasni a Bibliát, csak most gyorsan kellene tanács Istentől. Kinyitom valahol, Uram Isten, mit tanácsolsz? Legtöbbször ilyenkor félreérti, vagy megtörténik vele az, amit egyik barátom mondott, hogy egyszer így akart Istentől vezetést kapni, hogy amelyik ígétél kinyílik a Biblia, az lesz Isten akarata. Az Ő- és Újszövetség között van két üres lap, és találomra kinyitotta és ott nyílt ki. Ez volt Isten válasza, hogy ezt kapod, ha neked egyébként nem kell az Isten tanácsa.

Ez nem így megy. Isten élő személy, aki minket nagyon szeret, aki szemeivel tanácsol, aki az értelmünkön keresztül segít, akivel folyamatos kapcsolatban maradhatunk. Előfordul az, hogy most nagy szükségem van rá, és ami következik a folyamatos bibliaolvasás során, Isten azon keresztül ilyen konkrét üzenetet tud adni. Legyen áldott érte az Ő neve! Ez az egyik, ez a ritkábbik.

A gyakoribb az, hogy a sok ige, amit folyamatosan olvas az ember, összeáll egy sajátos szemléletté, sajátos gondolkozásmóddá alakul ki az embernek. Igyszerűen gondolkodik. Adódik aznap egy váratlan helyzet. Gondolkodik, imádkozik, dönt, és sokszor utólag jön rá, hogy a döntése bibliai szempontok alapján történt. Nem biztos, hogy egy bibliai ige eszébe jutott, és azért döntött úgy, de már erre a srófra jár az agya, mert tele van az agya is igével, és az ige határozza meg a gondolkozását.

Óriási ajándék ez, egyáltalán, hogy van Bibliánk. Ha Isten indít arra, hogy olvassuk, ha megajándékoz azzal, hogy értsük, ha segít abban, hogy cselekedjünk, ha szánkba adja a szót, hogy másokat is gazdagítsunk, ez mind-mind csoda, és ennek a csodának lehetünk folyamatosan a részesei. Ezért írja a hosszú zsoltár végén a szerző, hogy "*Sírok azok miatt, akik nem ismerik a te ígétet, és nem tudják milyen csodákból maradnak ki.*" A legvégén viszont azt mondja: "*Dicsérlek téged azért, hogy ezt nekem megengedted, és énekelek boldogan azért, hogy én ismerhetem a te ígétet.*"

Szoruljon össze a szívünk azok miatt, aki még nem ismerik az ígét, és legyünk mi azok, akiken keresztül hallanak róla. Amen.

A REFORMÁTUS PROTESTANTIZMUS

Zwingli élete és működése

A németbirodalmi mozgalmak megindulásával majdnem egyidejűleg keletkezett a reformációnak egy másik gyújtópontja is Svájcban, legelőször Zürichben. A szabad Svájcban köztársasági városállamokban élő művelt polgársága már a humanista

reformeszmeiket is élénk helyesléssel fogadta. Erasmusnak Svájc-szerte számos híve volt. Ezek közé tartozott Zwingli Ulrik is (1484–1531). Jómódú parasztszülők gyermeke volt. Bécsi és bázeli egyetemi tanulmányai folyamán alapos humanista képzést nyert. Vidéki plébánoskodás után 1519 letelepedett a zürichi nagytemplom papja lett. A Bibliát buzgón tanulmányozta. Kezdetben, igazi humanista módra, ő is azt hitte, hogy a tudományos bibliatanulmányozás és a vallásos irodalom művelése elég lesz az egyház lassú megújítására. De tapasztalatai megtanították mélyebbre látni. A híres búcsújáróhelyen, Maria-Einsiedelnben való lelképásztorkodása alatt közvetlenül megfigyelhette a babona és a búcsúúzerkedés lélekromboló hatását. Egy nagy pestisjárvány idején pedig, amely őt magát is csaknem elragadta, különösen megtanulta megismerni Isten kegyelmes kezét. E tapasztalatok hatása alatt belátta, hogy az egyéni és az egyházi megújulás igazi forrása csak a mindenható Kegyelem s a róla szóló Evangélium lehet. Ez a hívő meggyőződése, valamint Luther iratainak és tetteinek hatása a tettek mezejére terelte Zwinglit. Midőn 1522-ben a böjt kérdésében ellentét támadt az egyházi reform zürichi hívei s a régi egyház képviselői között, Zwingli teljes határozottsággal az előbbieket támogatta. Szellemének és szavának hatalmával meggyőzte a polgárságot a reformáció szükségéről. Merész tetterejével a Rómával való gyökerezés szakításáért új teret teremtett az ingadozó állami hatóságok számára. Az istentiszteletnek és az egyházalkotásnak minden, a Szentírásban egyenesen nem rendelt alkatrészét - azokat is, amiket Luther még megtartott - kiküszöbölték; az egyház kormányzását az állami hatóság vette a kezébe.

Ez a radikális reformatori irány, Zürich példájára, Svájc más nagyobb városállamaiban is, főként Bazelben, rohamosan elterjedt, sőt egy időre néhány Svájjal határos délnémet város, különösen Strassburg rokonszenvét is megnyerte. De az öskantonok (Schwyz, Uri, Unterwalden) még néhány mással együtt, továbbra is a régi egyházhoz ragaszkodtak. Ezt a vallási ellentétet politikai féltékenység is szította. Zwingli ugyanis hazájának akkor legnagyobb politikusa is volt. Népének erkölcsi és anyagi felemelkedését egyaránt szíven viselte. Ifjabb éveiben a svájci zsoldosokkal többször lent járt, mint tábori pap, Itáliában. Ezalatt igen szomorú tapasztalatokat szerzett. Azt akarta tehát, hogy a svájci nép ne függjön idegen országok pénzétől és megromlott erkölcsétől. Ezért hazafi lelke teljes odaadással küzdött Svájc fiainak külföldi zsoldos hadseregekbe való beállása, ez eddig általános kereseti forrásuk ellen. Népének ebben az igazi függetlenségében látta jövőjének zálogát. Fülöp hesseni tartománygróffal, a reformáció egyik fő pártfogójával együtt szőtt terve az volt, hogy a német protestáns rendek, a francia királyság és más szövetségek bevonásával egy hatalmas Habsburg-ellenes világszövetséget létesítsenek. Zwingli a szövetség központjává Svájcot szerette volna tenni Zürich fősege alatt. Ő ezzel a tervvel is az Evangélium és szeretett hazája érdekeit akarta szolgálni. De kint és bent csalódás érte. A német protestánsokat nem lehetett megnyerni a szövetségnek. Svájcban pedig egyenesen háborúra került a sor Zürich és az ő emelkedését féltékeny szemmel néző, egyébként is Habsburg-szövetségben álló római hitű kantonok között. Zwingli a zürichi sereget, mint lelképásztort, elkísérte a kappeli ütközetbe (1531). A harcban nem vett részt, de híven ottmaradt a vereséget szenvedett és bomlásnak indult zürichi hadban, a sebesülteket vigasztalni. E közben maga is több sebet kapott s midőn vérebe fagyva ott feküdt a csatatéren, a győztes ellenfél egy tisztje agyonszúrta. Tehát mint jó pásztor, életét adta nyájáért: vérevel pecsételte meg hitét és hazafiságát.

Zwingli reformációjának jelleme

A humanista és politikus Zwingli az ész és a gyakorlat embere volt. Ez egész reformációját műve meglátszik. Az evangéliumi hit lényegére nézve teljesen egyetértett Lutherrel. Ő is alaptételül vallotta az egyedül hit által való megigazulást. De ő a reformáció diadalát gondolati következetességgel és gyakorlati alkotásokkal (erkölcsi és társadalmi reformmal) is biztosítani akarta, amíg Luther mindezt kevésbé tartotta fontosnak. A két nagy lélek sohasem is tudta egymást megérteni. Végzetesen eltértek egymástól az úrvacsora-tanban. Zwingli ugyanis, humanista bibliaértelmezéssel, tisztán jelképes értelmet tulajdonított az úrvacsora szereztetési igéinek (I. Korinthus 11:23-26). Túlságosan is leegyszerűsítette az úrvacsorát, amidőn abban pusztán emberi emlékünnepelet látott. Luther ezért Zwinglit és a nyomán járó többi svájciakat szentségtörőknek ítélte. A német reformátor jól látta, hogy az úrvacsorát nem emberi, hanem isteni oldaláról kell értékelni. Nem az ember ünnepe ott, hanem Isten ad ajándékot a hívő léleknek, és az ajándék maga Krisztus. De viszont Luther ezt a kétségtelen igazságot annyira nem szerencsés formában fejezte ki, hogy abban Zwingliék a római katolicizmusba való visszaesést láttak. Különösen nem bírták elfogadni Luthernek azt a bibliai határon túlmenő gondolatát, hogy a Krisztus testét a hitetlenek is „eszik”, mégpedig szájjukkal. A Zwingli nagy terveit pártoló német politikusok és teológusok szerették volna ezt az ellentétet elsimítani. Hesseni Fülöp 1529-ben összehozta a két nagy protestáns irány vezérférfiainak személyes találkozását, a marburgi colloquiumot. De ez sem vezetett sikerre; Luther és Zwingli még idegenebbül váltak el, mint ahogy összejöttek.

Egyéb tekintetben is következetesség és gyakorlatiaság jellemzi Zwingli reformációját. Az istentiszteletben az újtestamentumi egyszerűséget állította vissza. Az életben a szigorú erkölcsi fegyelmet, a felebaráti segítséget és a közhasznú munkát követelte. Szerinte a keresztyén ember hitének és életének egyetlen sziklaalapja a mindenható, szabadon kiválasztó és eleve elrendelő kegyelem, egyetlen zsinórmértéke pedig a Szentírás. E gondolatokat Lutherrel egyetértésben hirdette, de sokkal élesebben kiemelte, mint amaz, mert kemény, következetes lelke így kívánta meg. Tanításával és életével így lett Zwingli az első nagy példaképe a tetterős, harcias, érthető és fegyelmezett református keresztyénségnek.

Kálvin élete és Genf reformációja

Zwingli korai halála után a svájci reformáció s nemsokára a németbirodalmi protestantizmus ügye is súlyos válságba jutott. Ekkor azonban Kálvin föllépése új erőforrást fakasztott a reformatori mozgalom számára és országhatároktól függetlenül lendítette azt tovább. Erre az eddigi reformatori irányok nem voltak képesek.

Kálvin ifjúsága

Kálvin János 1509. július 10-én született az északfranciaországi Noyonban, tekintélyes hivatalnok-családból. Már gyermekkorában kitűnt lángszével és vasszorgalmával. Előbb papnak, majd jogásznak készült, de valódi lelkesedésének tárgyai a humanista nyelvi és irodalmi tanulmányok voltak. A Szentírás igazságai iránt is ezek nyitották fel először a szemét. Eszében és szívében, emberi szemek elől

elrejtve, sokáig folyt a viaskodás Róma és az Evangélium között. Buzgó római katolikusnak nevelték: az érzékeny lelkiismeretű fiatalembernek nem volt könnyű a szakítás. De végre - mint maga mondja - „Isten egy hirtelen megtérés által, lelkét tanulékonyságba igazta.” Nem tudjuk, mikor történt ez; de kétségtelenül ennek volt a következménye, hogy múltjával s fényesnek ígérkező jövőjével már 24–25 éves korában végleg szakított. Eldobta magától gyermekkora óta húzott egyházi jövedelmeit s élni és halni kész volt evangéliumi meggyőződéséért. Párizsban a hasonló érületűek kis köre bámuló tisztelettel vette körül az ifjú tudóst. Reformatori eszméi nem maradhettek sokáig rejtve. Az üldözés elől csak meneküléssel tudta megmenteni életét. Egy darabig Franciaországban bujdosott, majd Bazelben megírta „Institutio religionis christianae” című főművét. Ez a mű, melyet egész életén át bővített és csiszolt, már ebben az első alakjában is fényesen megírt klasszikus előadásává lett a reformáció gondolatainak. Végleges alakjában (1559) pedig az evangéliumi igazság páratlanul világos, teljes, hatalmas és rendszeres feldolgozása lett. A református keresztyénségnek máig felül nem múlt nagy, tiszta vallástétele az Institutio.

E művel írójának az volt az eredeti célja, hogy üldözött francia hittestvéreinek szabatos tanítást nyújtson a tiszta Evangéliumról, s egyúttal védelmezze és igazolja hitüket üldözőik és rágalmazóik előtt. Ezek között maga I. Ferenc, a könnyűvérű francia király volt a legelső. Kálvin ezért hozzá intézte a műnek a fenség magaslatára emelkedő előszavát. Ez a könyve már ebben az első kiadásban európai hírre emelte szerzője nevét. Erre ő, a sikertől felbátorítva, arra határozta el magát, hogy továbbra is tollával fogja szolgálni a reformáció ügyét. Úgy vélte, ez a foglalkozás felel meg legjobban visszahúzódó természetének, olthatatlan tudománysohajának és írói képességeinek. A reformáció érdekében tett Itáliai utazás után végleg Strassburgban vagy Bazelben akart letelepedni. De odamenet Genfen keresztül vitte útja és ez sorsdöntő eseményé lett életében.

Kálvin Genfben; száműzetése

Genf városa már ekkor a reformációhoz csatlakozott, de csak azért, hogy még teljesebbé tegye a savoyai hercegi házzal és a genfi püspökséggel szemben kivívott politikai függetlenségét. A város reformátora a tüzlökű, de vezetésre és szervezésre nem alkalmas francia prédikátor, Farel Vilmos volt. A legjobb igyekezettel sem bírta a könnyelmű lakosságot a komoly, alapos reformáció útjára ráterelni. Tehetetlenségét ő maga is belátta s erősebb kéz után nézett. Ilyet látott a városon keresztülvetendő ifjú Kálvinban. Ez megdöbbenve vonakodott az emberföltötnök látszó feladattól, amikor Farel rá akarta beszélni, hogy maradjon és legyen munkatársa. De Farel nem tágított s a vonakodót végre Isten átkával fenyegette, ha a szobatudós önzésével felelőtlenül kivonja magát az égetően szükséges munkából. Kálvin a rettenetes szavakból Isten parancsát hallotta ki: engedelmesskedett és maradt.

Új munkakörében tisztán állott előtte a feladat: Istennek tetsző szent gyülekezetté tenni Genf ledér népét, tiszta erkölcsi és társadalmi élet teremtésével megbizonyítani az Evangélium hatalmát. Ezért célul tűzte ki egy olyan szigorú egyházi fegyelem életbeléptetését, amilyenre addig a reformáció egyházaiban sehol nem volt példa. Azon volt, hogy a csak külsőleg reformáltakat bensőleg is azzá tegye. Érthető, hogy a víg, fényűző élethez szokott genfi polgárság egyre nagyobb

ellenszenvvel fogadta a fiatal jövevény törekvéseit. A lakosság makacs ellenkezését Kálvin csak a politikai hatáság támogatásával tudta volna megtörni. De alkudni nem tudó szigorúságával ezt a támogatást is csakhamar elveszítette. E miatt már 1538-ban száműzetésbe kellett mennie.

Megkönnyebbülve hagyta ott Genfet. Azt remélte, hogy soha többet nem kell visszatérnie emésztő és gyümölcstelen küzdelmeinek színhelyére. Strassburgba, a németbirodalmi protestantizmus ez egyik legerősebb várába vonult el. Itt teológiát tanított és az odamenekült francia reformátusok, honfitársai kis gyülekezetének lelkipásztora lett. Három évet töltött el itt súlyos nélkülözések között és mégis boldogan, mert szakadatlanul és eredményesen dolgozhatott. Tevékeny részt vett a német protestantizmus mozgalmában is. Melancthonnal sűrű tartó barátságot kötött. Strassburgban családot is alapított: feleségül vett egy istenfélő özvegyasszonyt, De Bure Idelette-et. Néhány évig boldogan éltek együtt, de beteges hitvese csakhamar követte a sírba egyetlen kis fiukat.

Kálvin visszatérése Genfben; küzdelmei, eredményei; halála

Igazi életfeladata elől mégsem térhetett ki. A genfi közállapotok, a rendező és fegyelmező vaskéz híján, csakhamar bomlásnak indultak. A polgárság józanabb elemei belátták, hogy az erkölcsi süllyedésnek a nehezen kivívott egyházi és politikai függetlenség elvesztése lesz a vége, a süllyedéstől pedig egyedül csak a számkivetett Kálvin képes megmenteni a várost. A legmegtisztelőbb módon visszahívták tehát. Kálvin ismételt unszólásra is alig tudta magát erre a lépésre elszánni. Előre látta a reávaró további rettenetes küzdelmeket. Iszonyodott attól, hogy újra azokkal cserélje fel strassburgi csendes, munkás életét. De lelkiismeretében s barátai sürgetésében újra hallotta Isten parancsszavát. Mint maga mondá ekkor: „A szívét véres áldozatul felajánlotta az Úrnak” és visszatért Genfben. Itt még csaknem másfél évtizedig kellett szívós harcot folytatnia néppel és hatósággal. Nem egyszer forgott kockán a rázúduló gyűlöletben állása és élete. De törhetetlen állhatatossága végre is győzött. Hatalmas szellemi fölénye, érett államférfiúi bölcsessége, sziklahite, tiszta élete és jelleme előtt még azok is meghódoltak, akik nehezen viselték fegyelmező kezének ércigáját. Az 1555. évtől kezdve, jobbára az ő elvei érvényesültek a genfi egyházi, állami, társadalmi, gazdasági életben. Az egyházi és a polgári hatáság karöltve üldözte a bűnt. De minden erkölcsi vonatkozású kérdésben az egyház fegyelmező testületének, a consistoriumnak volt döntő szava. Ennek a lelke Kálvin volt és így olyan félelmes erkölcsi tekintélyre tett szert, hogy a polgári hatáság is kénytelen volt előtte meghajolni, sokszor éppen nem szívesen.

A nagy harcban természetesen kiéleződtek az ellentétek. Az új rend ellen rugódozó párt léha élvezetekben kereste a szabadságot. Kálvinék viszont a harc hevében érthetően túlzásba mentek. Csaknem ószövetségi szigorral üldözték még az ártatlanabb örömeiket is. Nemcsak az erkölcsi kisiklást büntették, hanem még az evangéliumi tantól való eltérést is kíméletlenül megtorolták. A szellemi és erkölcsi eszközök mellett ott szerepelt az új rend megteremtésében a számkivetés, sőt a pallos és a máglya is. Ezt a nem keresztyéni eljárásmodot a reformáció a régi egyháztól örökölte. Még az Evangéliumtól megvilágosított elmék is sokáig rabjai voltak annak a gyászos tévedésnek, hogy hitegységet lehet teremteni erőszakkal, a Szentlélek uralmát lehet biztosítani a test fegyvereivel. De az elkövetett

erőszakosságokban volt valami része a Kálvin indulatosságának is, amelyet minden önuralmával sem tudott teljesen lebírni egész életén át. E miatt sok folt esett a genfi reformátor művében. De ez a mű egészben véve mégis csodás alkotás volt. A régi Genf máról-holnapra élő népéből Kálvin hite és erélye megformálta az új Genfet a Krisztus királysága alatt: egy öntudatos, erős, független keresztyén társadalmat, melynek nemcsak erkölcsi, de politikai és gazdasági súlya is volt, úgy hogy tisztelettel nézett rá az egész Európa.

E közben nőttön-nőtt a Kálvin hatása a város határain túl is. Hihetetlen munkabírásra valló irodalmi tevékenységével, bámulatos kiterjedésű levelezésével vezérhatalmává lett az európai reformációnak. Figyelmét az Evangélium ügyének egyetlen mozzanata sem kerülte ki: Edinburgtól Varsóig hallatta irányító szavát. Híres genfi egyetemén hitvallókat és vértanúkat nevelt. Évtizedeken át egyszerre tudott lenni igehirdető és tanár, lelkipásztor és politikus, tudós és diplomata. S mindezt a tevékenységet törekeny, utóbb a betegségektől teljesen elgyötört testtel végezte. Valóságos csoda volt, hogy három- négyféle kínos, részben halálhozó betegséggel testében, még éveken át a legnagyobb erőkifejtésre volt képes, ez az Istennek engedelmeskedő hívő lélek.

Végre 1564 tavaszán érezte, hogy itt a vég. Elvitette magát a templomba és a gyülekezettel együtt részesült az Úr vacsorájában; el-elakadó lélegzettel zsoltárokat is énekelt. Majd halálos ágyán búcsút vett a genfi tanácstól: bocsánatot kért erőszakos indulatosságáért s más hibáiért és a tanácsuraknak lelkükre kötötte az Isten iránt való engedelmisséget. Ugyanígy elbúcsúzott lelkészársaitól is: „mindaz, amit tettem, értéktelen - mondá nekik -, én pedig egy nyomorult teremtmény vagyok. Azt azonban elmondhatom, hogy jót akartam, a hibáimban sohasem gyönyörködtem és az Isten félelmének gyökere megvolt a szívemben. Kérlek, bocsássátok meg, amit vétettem; ha azonban volt bennem valami jó is, tartsátok magatokat ahhoz és kövessétek”. Hosszú haldoklását türelemmel viselte, pedig mindvégig tiszta öntudatánál volt a legnagyobb kínok közt is. Május 27-én halt meg: végső akaratahoz képest nem hangzott fölötte beszéd és egy mindmáig ismeretlen sírba temették.

RÉVÉSZ IMRE: Az őskeresztyénségtől az ellenreformációig

MÁJUS HAVI GYÜLEKEZETI ESEMÉNYEK

Május. 07: Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Megyesi Gizella. Segített Fülöp Mária. A süteményt készítette Vörös Ilona.

Május. 14: Anyák napja alkalmából az előételt készítette Rácz János. A levest készítette Hajnal Ilona és Zoltán. A második fogashoz a húst Magyar-Köpe Gábor, segített Vörös Máté. A körítést készítette Fövenyessy Károly. A süteményt Magyar András készítette. A felszolgálásban és a konyha további rendezésében segítettek Alex Lappe, Ben Mayers, Hajnal Zoltán, Rácz János, Fövenyessy Károly, Vörös Máté, Magyar András és Bordás Zoltán.

Május. 21: Az istentisztelet utáni ebédet adományozta Magyar Ilona. Elkészítette és felszolgált Fejér Anna és Fejér Hajnalka. Segített Vörös Ilona. A süteményt készítette Magyar Ilona.

Május. 28: Az istentisztelet utáni ebédet készítette és adományozta Bordás Zoltán és Piroska. Segített Megyesi Gizella.

Az elmúlt hónapban a Presbitérium döntése értelmében, a használatban levő két kiöregedett jégszekrény helyébe egy új, nagy ipari jégszekrényt vásároltunk.

A jégszekrény üzembe helyezése alkalmából kifestettük, felújítottuk és új bútorzattal láttuk el a konyha melletti tárolóhelyiséget, valamint a konyha egy részét. A hátsó vészkijárat melletti jégszekrényt besüllyesztettük a falba, az élelmiszerek számára új polcok készültek. Mindezen munkálatokat egy általános nagytakarítás követte, aminek alkalmából felcsiszoltuk és új gyantával láttuk el az ebédlő és a konyha padlózatát.

E munkálatokat végezte Fövenyessy Károly, Rácz János, Vörös Máté, Magyar-Köpe Gábor, Fövenyessy Katalin, Vörös Ilona és Magyar Ilona.

Bordás Zoltán megnyírta a templom körüli díszbokrokat és kitakarította a templom mellett levő kis kertet.

Köszönjük szépen mindazoknak akik segítettek a munkálatok elvégzésében!

MÁJUS HAVI ADOMÁNYOK

Frank Patassy, adomány.....	\$ 30.00
Elvira M. Orly, adomány.....	\$ 50.00
Silvia Clulow, Fejér Sándor emlékére.....	\$ 50.00
N. N., adomány.....	\$ 400.00
Leslie T. Andre, adomány.....	\$ 80.00
Laszlo & Edith Dittert, adomány.....	\$ 75.00
Andrew Magyar, édesapám emlékére.....	\$ 50.00
Zoltan & Piroska Bordas, anyák napjára.....	\$ 50.00
Andrew MC. Roman, édesanyám emlékére.....	\$ 50.00
Elena & Gaton Somoshegyi, fiam emlékére.....	\$ 50.00
Steven B. Magyar, édesapám emlékére.....	\$ 1000.00
ENI-KO Inc., adomány.....	\$ 50.00

A Presbitérium nagy szeretettel köszön minden adományt és segítséget.

Az Úr Isten gazdag áldása legyen az adakozó testvéreinkkel!

A Nőegylet vezetősége szeretettel kéri nőtestvéreinket, hogy házilag készített süteményeket adományozzanak a június 18-i apáknapi piknikre, ezzel is segítve az Egyházat. Előre is köszönünk szépen minden adományt!